

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

TÊN SÁNG KIẾN

Xây dựng mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất sản phẩm tham gia thực hiện Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP).

PHẦN MỞ ĐẦU

1. LÝ DO CHỌN SÁNG KIẾN

Chương trình Mỗi xã một sản phẩm (One Commune, One Product, gọi tắt là Chương trình OCOP) là một chương trình phát triển kinh tế khu vực nông thôn theo hướng phát huy nội lực (trí tuệ, sự sáng tạo, lao động, nguyên liệu và văn hóa địa phương...) và gia tăng giá trị, nâng cao thu nhập của cư dân nông thôn, góp phần xây dựng nông thôn mới. Các chủ thể tham gia Chương trình OCOP bao gồm các thành phần kinh tế tập thể (hợp tác xã, tổ hợp tác) và kinh tế tư nhân (doanh nghiệp, hộ sản xuất). Nhà nước đóng vai trò kiến tạo, ban hành khung pháp lý và chính sách để thực hiện định hướng phát triển trực sản phẩm đặc sản địa phương, các vùng sản xuất hàng hóa, dịch vụ; quản lý và giám sát tiêu chuẩn chất lượng sản phẩm; hỗ trợ các khâu: đào tạo, tập huấn, hướng dẫn kỹ thuật, ứng dụng khoa học công nghệ, hỗ trợ tín dụng, xây dựng thương hiệu, xúc tiến thương mại và quảng bá sản phẩm. Xây dựng mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất sản phẩm tham gia thực hiện Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP) là mô hình liên kết với các chủ thể sản xuất sản phẩm đặc sản của địa phương được cấp thẩm quyền công nhận đạt sản phẩm OCOP từ 03 sao đến 04 sao để trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm.

Hiện nay, Đức Phổ có khá nhiều sản phẩm nông – diêm nghiệp, thủy hải sản sản xuất thủ công được nhiều người biết đến như: Muối hầm, muối tre, hoa muối, muối hột, nước mắm, dầu phụng, tinh bột nghệ, bột gừng, nếp ngự Sa Huỳnh, rượu nếp ngự Sa Huỳnh, mắm nhum, bò khô, chả bò, cá khô, mực khô, bánh thuẫn, bánh nôm, bánh in..., tuy nhiên, những sản phẩm đó vẫn chưa thực sự phát huy tiềm năng, thế mạnh, chưa xây dựng được thương hiệu mạnh, có thị phần lớn trên thị trường. Thu nhập và đời sống người dân trong sản xuất các sản phẩm hàng hóa nông - diêm nghiệp, thủy hải sản còn thấp, sản xuất nhỏ, năng suất lao động, giá trị canh tác trên đơn vị diện tích còn thấp, các sản phẩm chủ yếu là “xuất thô”, chưa được chế biến sâu, bao bì, mẫu mã sản phẩm đơn giản, chưa có thương hiệu, thị trường tiêu thụ chủ yếu tại địa phương, số doanh nghiệp và Hợp tác xã hoạt động trong lĩnh vực nông nghiệp còn ít.

Trong khi đó, hệ thống thương mại chưa đáp ứng được yêu cầu phát triển sản xuất, kinh doanh và nhu cầu người dân; hàng hóa kinh doanh chủ yếu vẫn theo hình thức truyền thống, chưa phát triển hình thức kinh doanh hiện đại. Hàng hóa đến tay người tiêu dùng chủ yếu vẫn qua hệ thống chợ nông thôn (khoảng 50%), qua hệ thống cửa hàng bán lẻ truyền thống (khoảng 20%), qua hệ

thông siêu thị: chưa có, còn lại 30% do nhà sản xuất trực tiếp bán cho người tiêu dùng. Hoạt động xúc tiến thương mại, tìm kiếm thị trường tiêu thụ các sản phẩm nông – diêm nghiệp, thủy hải sản tuy đã được quan tâm nhưng chưa đáp ứng yêu cầu, tình trạng giá cả bấp bênh vẫn thường xuyên xảy ra, chưa tạo lập được thị phần ổn định cho các sản phẩm hàng hóa.

Trong khi đó, hệ thống cơ chế, chính sách ban hành chỉ mới hỗ trợ theo hướng tạo ra nhiều sản phẩm và tập trung khuyến khích phát triển ở khâu sản xuất; các chính sách hỗ trợ đẩy mạnh tiêu thụ sản phẩm, thiết lập các điểm bán hàng cố định còn hạn chế, chưa đủ mạnh và đồng bộ. Trước tình hình đó, UBND tỉnh Quảng Ngãi giao Sở Công Thương xây dựng Mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ gắn với thực hiện Chương trình OCOP và phân bổ kế hoạch vốn ngân sách Trung ương thực hiện Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới để hỗ trợ phát triển các cửa hàng thương mại trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi.

Nhằm triển khai Chương trình Mỗi xã một sản phẩm và thực hiện có hiệu quả chính sách của UBND tỉnh, tác giả đã tham mưu triển khai “*Xây dựng Mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất sản phẩm tham gia thực hiện Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP)*” làm cầu nối liên kết đưa sản phẩm chủ lực của địa phương tiếp cận thị trường.

2. PHẠM VI VÀ ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU

2.1. Phạm vi áp dụng: Trên địa bàn thị xã Đức Phổ

2.2. Đối tượng nghiên cứu: Các cửa hàng/điểm/trung tâm trung bày, giới thiệu và kinh doanh các sản phẩm sản xuất trên địa bàn thị xã Đức Phổ, các nhóm sản phẩm định hướng đưa vào Chương trình OCOP và sản phẩm được cấp thẩm quyền xét, công nhận sản phẩm OCOP đạt từ 03 sao đến 04 sao.

3. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU

Tác giả viết sáng kiến nhằm mục đích đánh giá lại toàn bộ quá trình triển khai xây dựng Mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất, gắn với thực hiện chương trình OCOP; nhìn nhận những kết quả đã đạt được, những tồn tại hạn chế từ đó đề ra giải pháp nhân rộng và phát huy hiệu quả của mô hình trong thời gian tới.

4. ĐIỂM MỚI TRONG KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất, gắn với thực hiện Chương trình OCOP lần đầu được xây dựng trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi nói chung và trên địa bàn thị xã Đức Phổ nói riêng; là một bước đệm trong quá trình xây dựng và triển khai Chương trình Mỗi xã một sản phẩm tỉnh Quảng Ngãi, giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2030. Bên cạnh đó, việc xây dựng các Cửa hàng trung bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP đã góp phần tăng cường tuyên truyền, quảng bá Chương trình OCOP đến mọi tầng lớp Nhân dân trên địa bàn thị xã Đức Phổ và đến với du khách trong và ngoài nước; đa dạng hóa các hình thức kết nối tiêu thụ, phát triển thị trường và quảng bá giới thiệu sản phẩm OCOP, sản phẩm đặc trưng, sản phẩm chủ lực của địa phương.

PHẦN NỘI DUNG

I. CƠ SỞ LÝ LUẬN

1. Văn bản pháp lý

Căn cứ Nghị định số 99/2011/NĐ-CP ngày 27/10/2011 của Chính Phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng;

Căn cứ Quyết định số 263/QĐ-TTg ngày 22/02/2022 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2021-2025;

Căn cứ Quyết định số 919/QĐ-TTg ngày 01/8/2022 của Thủ tướng Chính phủ về Phê duyệt Chương trình Mỗi xã một sản phẩm giai đoạn 2021-2025;

Căn cứ Quyết định số 148/QĐ-UBND ngày 24/02/2023 của Thủ tướng Chính phủ về việc ban hành Bộ tiêu chí và quy định đánh giá, phân hạng sản phẩm Chương trình mỗi xã một sản phẩm;

Căn cứ Quyết định 779/QĐ-UBND ngày 14/7/2022 của UBND tỉnh phê duyệt đề án Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP) tỉnh Quảng Ngãi giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2023;

Căn cứ Nghị quyết số 02-NQ/TU ngày 01/11/2021 của Thị ủy Đức Phổ về việc phát triển nông nghiệp; xây dựng nông thôn mới nâng cao, kiểu mẫu giai đoạn 2021-2025;

Căn cứ Công văn số 2278/UBND-KT ngày 11/10/2021 của UBND thị xã Đức Phổ về việc đăng ký thực hiện chương trình Mỗi xã một sản phẩm giai đoạn 2021-2025;-

2. Tổng quan về Chương trình Mỗi xã một sản phẩm - OCOP

Chương trình Mỗi xã một sản phẩm là Chương trình Quốc gia về tổ chức sản xuất, kinh doanh sản phẩm hàng hoá mang tính đặc trưng, có lợi thế của địa phương đảm bảo chất lượng, đạt tiêu chuẩn theo yêu cầu của Chương trình theo các cấp độ (1 sao đến 5 sao), có nhãn mác, thương hiệu, truy xuất nguồn gốc (bằng mã vạch); việc tổ chức sản xuất kinh doanh có tính cộng đồng ở một địa phương cấp xã, chủ yếu do người dân địa phương chủ động tạo ra (tự lực, tự tin và sáng tạo), nguồn nguyên liệu chủ động đảm bảo sản xuất kinh doanh phát triển ổn định, bền vững; nhằm phát triển mạnh nội sinh, gia tăng giá trị sản phẩm, gia tăng lợi ích cộng đồng ở địa phương.

Mỗi xã một sản phẩm là một khái niệm mang tính ước lệ dùng để chỉ sản phẩm đặc trưng của địa phương, lấy xã làm đơn vị cơ sở, khuyến khích mỗi xã phải cố gắng chọn cho mình tối thiểu một sản phẩm đặc trưng để phát triển. Sản phẩm bao gồm sản phẩm hàng hóa và dịch vụ; các sản phẩm này thường có những đặc điểm rất riêng biệt của nơi sản xuất ra nó khiến cho mọi người có thể dễ dàng nhận ra nơi sản xuất giữa những sản phẩm cùng loại. Một xã, phường có thể phát triển một hoặc nhiều sản phẩm, nhưng có khi hai hay nhiều xã, liên xã,

liên huyện/thị xã có thể kết hợp với nhau để tạo ra một loại sản phẩm, hàng hóa nào đó.

Trong Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP) tỉnh Quảng Ngãi giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2023: Mỗi xã một sản phẩm, bên cạnh việc phát triển sản xuất, tạo ra các sản phẩm đạt chất lượng, đặc trưng, tiêu biểu cho các địa phương, công tác xúc tiến thương mại, quảng bá thương hiệu, đặc biệt là thiết lập các kênh phân phối sản phẩm đa dạng cũng được các cấp, các ngành hết sức quan tâm.

II. THỰC TRẠNG CỦA VẤN ĐỀ

Đối với thị xã Đức Phổ trong những năm qua triển khai thực hiện Chương trình xây dựng nông thôn mới và tái cơ cấu ngành nông nghiệp đã đạt được những thành tựu đáng kể nhất là trong phát triển sản xuất; đời sống vật chất người dân ngày càng được cải thiện, thu nhập bình quân đầu người khu vực nông thôn tăng khá. Có sự chuyển biến tích cực trong tư duy sản xuất, từ nhỏ lẻ, tự cung tự cấp sang sản xuất hàng hóa gắn với thị trường; chuyển dịch cơ cấu cây trồng, vật nuôi, cơ cấu mùa vụ theo hướng tăng giá trị kinh tế, hiệu quả thu được trên một đơn vị diện tích canh tác, phát triển bền vững, gắn phát triển sản xuất nông nghiệp với bảo vệ môi trường...

Một số sản phẩm nông – diêm nghiệp, thủy hải sản là hàng hóa chủ lực đã và đang hình thành các chuỗi liên kết sản xuất, tăng nhanh về quy mô, chất lượng và sức cạnh tranh, hướng đến phát triển bền vững, như: Chăn nuôi bò, dê, gà...sản phẩm đặc sản truyền thống đang được mở rộng quy mô sản xuất như: Muối hầm, muối tre, hoa muối, muối hột, nước mắm, dầu phụng, tinh bột nghệ, bột gừng, nếp ngự Sa Huỳnh, rượu nếp ngự Sa Huỳnh, mắm nhum, bò khô, chả bò, cá khô, mực khô, bánh thuẫn, bánh nôm, bánh in..., có thể khẳng định đây là nền tảng tốt để thị xã Đức Phổ tiếp tục thúc đẩy phát triển, gia tăng giá trị hàng hóa, phát triển các thương hiệu đảm bảo bền vững.

Các sản phẩm được sản xuất ra đạt chất lượng, được chủ thể lấy mẫu gửi đến các đơn vị kiểm nghiệm để thử nghiệm, đánh giá chất lượng bằng các chỉ tiêu lý, hóa học và đăng ký tự công bố chất lượng sản phẩm với các Sở quản lý chất lượng về An toàn thực phẩm như: Sở Nông nghiệp & Phát triển nông thôn, Sở Công Thương...Tuy nhiên, hiện nay các chủ thể sản xuất sản phẩm OCOP còn sản xuất thủ công, chất lượng hàng hóa sản xuất ra chưa thường xuyên thử nghiệm sản phẩm theo lô sản xuất, khối lượng sản xuất chưa nhiều vì nguồn nguyên liệu chưa ổn định như: muối phụ thuộc vào thời tiết; nếp ngự Sa Huỳnh, tinh bột nghệ, bột gừng, đậu phụng phụ thuộc vào mùa vụ...; công tác quản lý sản xuất, kinh doanh của các Hợp tác xã, tổ hợp tác hoạt động chưa hiệu quả.

Công tác xúc tiến thương mại chưa có chiến lược, giải pháp cụ thể, nên chưa tạo được thương hiệu và đầu ra ổn định cho hàng hoá nông – diêm, thủy hải sản trên địa bàn thị xã Đức Phổ.

Thị trường nông thôn chưa được tổ chức tốt, các thành phần kinh tế và nông dân còn thiếu thông tin về thị trường, người tiêu dùng chưa thật sự tin tưởng về chất lượng sản phẩm.

Vấn đề tiêu thụ sản phẩm đang là bài toán khó, một số sản phẩm chưa có nhãn mác, tiêu thụ bấp bênh không xác định rõ thị trường chiến lược. Tình trạng trên mặc dù thị xã đã tìm nhiều biện pháp giải quyết song vẫn còn hết sức khó khăn, sản phẩm sản xuất ra phụ thuộc vào quy luật cung – cầu và cơ chế thị trường nên vẫn còn tình trạng: “được mùa, mất giá” khi cung tăng thì giá giảm.

1. Cơ sở hạ tầng thương mại

- Hệ thống chợ: Trên địa bàn thị xã hiện có 23 chợ, trong đó có: 01 chợ hạng 1 (Chợ Đức Phổ) và 01 chợ hạng 2 (Chợ Sa Huỳnh mới); 09 chợ hạng 3 và 12 chợ chưa đủ điều kiện để đánh giá, phân hạng chợ; các chợ được phân bố rộng khắp địa bàn 07 xã và 08 phường trên địa bàn thị xã Đức Phổ.

- Hệ thống trung tâm thương mại, siêu thị: Trên địa bàn thị xã Đức Phổ có 01 siêu thị Coopmart Đức Phổ; 01 cửa hàng Vinmart và nhiều cửa hàng kinh doanh mua bán hàng hóa.

2. Phương thức kinh doanh

Nhận thức về văn minh thương mại, thói quen mua sắm của người dân trên địa bàn có chuyển biến đáng kể. Các chủ thể có sản phẩm OCOP đã bước đầu ứng dụng hình thức kinh doanh thương mại điện tử, 100% chủ thể có website thương mại điện tử. Tuy nhiên, hiện nay việc kinh doanh thương mại theo phương thức trao đổi mua bán trực tiếp vẫn chiếm trên 80% trên các hoạt động kinh doanh mua bán hàng hóa trên địa bàn thị xã.

3. Công tác xúc tiến thương mại

- Tiến hành khảo sát kết nối, tiêu thụ các sản phẩm chủ lực trên địa bàn thị xã Đức Phổ hệ thống siêu thị Co.opMart, Vinmart và một số cửa hàng mua bán kinh doanh lớn tại thị xã Đức Phổ thì các sản phẩm OCOP của thị xã Đức Phổ chưa cung cấp cho các kênh phân phối nêu trên. Hiện nay, sản phẩm OCOP các chủ thể bán trực tiếp đến người tiêu dùng hoặc qua các chợ nông thôn, một số ít bán qua cửa hàng OCOP nhưng không nhiều, vì vậy lượng khách hàng chưa nhiều và giá bán chưa cao vì sản phẩm được sản xuất ra vẫn còn bán cho các kênh cũ.

- Hàng năm, UBND thị xã hỗ trợ kinh phí từ nguồn kinh phí xúc tiến đầu tư ngân sách thị xã cho các cơ sở sản xuất trên địa bàn tham gia 03-05 hội chợ trưng bày, quảng bán và bán sản phẩm trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi. Thông qua hội chợ, một số sản phẩm OCOP thị xã Đức phổ đã được tiêu thụ tốt, được nhiều người tiêu dùng trong và ngoài tỉnh ưa chuộng như: Muối hầm, muối tre, hoa muối, muối hột, nước mắm, dầu phụng, tinh bột nghệ, bột gừng, nếp ngự Sa Huỳnh, rượu nếp ngự Sa Huỳnh, mắm nhum, bánh thuẫn, chổi đót...

4. Các mô hình liên kết tiêu thụ sản phẩm

Thời gian qua, đã có một số mô hình liên kết giữa doanh nghiệp với các cơ sở sản xuất/nông dân tiêu thụ sản phẩm. Các doanh nghiệp, hộ kinh doanh đã chủ động đầu tư xây dựng cửa hàng giới thiệu sản phẩm đến người dân; tuy nhiên, số lượng cửa hàng chưa nhiều, quy mô nhỏ; hầu hết chỉ dừng lại ở một số sản phẩm như: Muối hàm, muối tre, hoa muối, muối hột, nước mắm, dầu phụng, tinh bột nghệ, bột gừng, nếp ngự Sa Huỳnh, rượu nếp ngự Sa Huỳnh, mắm nhum, bánh thuẫn, chổi đót...chưa có địa điểm nào giới thiệu đầy đủ các sản phẩm OCOP chất lượng trong và ngoài tỉnh đến với người tiêu dùng. Trong khi đó, các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực phân phối sản phẩm trên địa bàn chưa phát triển, việc tìm kiếm doanh nghiệp tham gia xây dựng cửa hàng trưng bày, giới thiệu và kinh doanh sản phẩm trên địa bàn thị xã Đức Phổ là hết sức khó khăn.

III. CÁC BIỆN PHÁP ĐÃ TIẾN HÀNH

1. Khảo sát hệ thống các Cửa hàng kinh doanh sản phẩm OCOP trên địa bàn thị xã Đức Phổ, lựa chọn đơn vị có đủ năng lực, kinh nghiệm triển khai xây dựng Cửa hàng thương mại trưng bày, giới thiệu và bán các sản phẩm OCOP trong và ngoài tỉnh.

Tiến hành khảo sát trên địa bàn 07 xã, 08 phường để lựa chọn đơn vị triển khai xây dựng mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất sản phẩm tham gia thực hiện Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP). Các đơn vị được lựa chọn trước hết cần phải đảm bảo các điều kiện:

- (1) Có cửa hàng diện tích kinh doanh từ 30 m² trở lên.
- (2) Vị trí cửa hàng tại các khu vực tập trung dân cư, có lợi thế thương mại, có khả năng quảng bá và giới thiệu các sản phẩm OCOP trong và ngoài tỉnh; ưu tiên các địa điểm thu hút khách du lịch trong, ngoài tỉnh và quốc tế.
- (3) Đơn vị đầu tư xây dựng và vận hành mô hình có liên kết với các đơn vị sản xuất, thu mua các sản phẩm trên địa bàn thị xã, đặc biệt là các sản phẩm được công nhận là sản phẩm OCOP và sản phẩm dự kiến tham gia chương trình OCOP.

2. Xây dựng mô hình thực hiện

Dựa trên quy mô cửa hàng, kế hoạch kinh doanh của các đơn vị, tác giả đã Xây dựng mô hình các Cửa hàng trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP và các sản phẩm dự kiến tham gia Chương trình OCOP trên địa bàn thị xã Đức Phổ như sau:

TT	Tên mô hình	Đơn vị thực hiện	Thời gian thực hiện	Kinh phí thực hiện (triệu đồng)
1	Cửa hàng trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP tại phường Phổ Thạnh, thị xã Đức Phổ.	Hợp tác xã Du lịch cộng đồng Làng Gò Cỏ	Năm 2022-2023 và những năm tiếp theo.	20

2	Cửa hàng trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP tại phường Phố Ninh, thị xã Đức Phổ.	Trung tâm Thương mại Liêm Sương	Năm 2022-2023 và những năm tiếp theo.	50
3	Cửa hàng trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP tại phường Nguyễn Nghiêm, thị xã Đức Phổ.	Hợp tác xã sản xuất và kinh doanh hàng Nông sản Bốn Vân	Năm 2022-2023 và những năm tiếp theo.	20
4	Cửa hàng trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP tại xã Phố Nhơn, thị xã Đức Phổ.	Hợp tác xã Dịch vụ nông nghiệp Phố Nhơn	Năm 2022-2023 và những năm tiếp theo.	10
5	Cửa hàng trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP tại xã Phố Châu, thị xã Đức Phổ.	Hợp tác xã nông nghiệp Phố Châu	Năm 2021-2022	10
TỔNG CỘNG				110

3. Hướng dẫn các đơn vị triển khai xây dựng Mô hình

Để Mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất sản phẩm tham gia thực hiện Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP) phát huy hiệu quả, tác giả đã trực tiếp hướng dẫn các đơn vị triển khai các nội dung cụ thể sau:

- Xây dựng bảng hiệu thể hiện rõ tên mô hình, địa chỉ của các tổ chức, cá nhân quản lý, trong đó lồng ghép nội dung Chương trình OCOP để tạo hiệu ứng tuyên truyền, quảng bá.

- Hướng dẫn các đơn vị làm việc trực tiếp; ký kết hợp đồng với các cơ sở sản xuất trên địa bàn thị xã Đức Phổ, đặc biệt là các Doanh nghiệp/Hợp tác xã/Hộ kinh doanh có sản phẩm dự kiến tham gia Chương trình OCOP để trưng bày, giới thiệu và bán các sản phẩm đảm bảo chất lượng.

- Khu vực bày bán sản phẩm được xây dựng đảm bảo các yêu cầu phòng cháy chữa cháy, vệ sinh môi trường, vệ sinh an toàn thực phẩm, thuận tiện cho khách hàng. Đối với các cửa hàng có chiều cao 01 tầng thì trần phải được làm bằng vật liệu cách nhiệt để nhiệt độ, ánh sáng mặt trời không ảnh hưởng trực tiếp vào hàng hóa trưng bày tại cửa hàng.

- Hàng hóa kinh doanh không thuộc danh mục cấm kinh doanh theo quy định pháp luật; có nguồn gốc xuất xứ rõ ràng, có khả năng truy xuất nguồn gốc hàng hóa; đảm bảo vệ sinh an toàn thực phẩm. Đồng thời, cam kết trên 80% hàng hóa kinh doanh tại cửa hàng là sản phẩm được sản xuất trên địa bàn thị xã Đức Phổ, trong đó tập trung vào các sản phẩm đã được công nhận sản phẩm OCOP và sản phẩm dự kiến tham gia Chương trình OCOP.

- Bố trí quầy hoặc khu vực thuận lợi, nổi bật để trưng bày hoặc bán hàng hóa. Bố trí các bảng, biển giới thiệu thông tin về các sản phẩm OCOP (Tên sản phẩm, nơi sản xuất, chất lượng sản phẩm...)

- Mua sắm và lắp đặt các trang, thiết bị cần thiết (kệ, giá...) để trưng bày, bảo quản hàng hóa. Tất cả các hàng hóa tại cửa hàng phải được trưng bày trên giá gỗ hoặc giá kim loại; phải bảo đảm các công cụ và cách thức xếp dỡ được sử dụng là phù hợp và không làm tổn hại đến sản phẩm được xếp dỡ.

- Tổ chức, bố trí hàng hóa một cách văn minh, khoa học thuận lợi cho khách lựa chọn, mua sắm và thanh toán; tất cả hàng hóa phải được trưng bày trên giá, kệ không để hàng hóa tiếp xúc trực tiếp với nền, tường xung quanh và ánh sáng, nhiệt độ của môi trường bên ngoài.

- Hàng hóa tại cửa hàng phải được niêm yết giá đầy đủ theo quy định của Luật giá. Các loại hàng hoá có chỉ dẫn bảo quản trên bao bì thì phải thực hiện đúng theo hướng dẫn của nhà sản xuất.

- Yêu cầu các đơn vị lập phương án kinh doanh, dự toán chi tiết xây dựng mô hình. Cam kết duy trì mô hình tối thiểu 03 năm.

4. Thiết kế mẫu bảng hiệu quảng cáo: Tác giả đã chủ động thiết kế mẫu bảng hiệu quảng cáo, gửi các đơn vị thực hiện theo đúng quy định nhằm tạo hiệu ứng tuyên truyền và niềm tin cho người tiêu dùng.

Mẫu bảng rôn:

Mẫu biển quảng cáo chung cho các cửa hàng trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP

5. Tổ chức tham quan, học tập kinh nghiệm

Tổ chức Đoàn công tác học tập kinh nghiệm (bao gồm công chức Phòng Kinh tế, Phòng Tài nguyên & Môi trường, Phòng Quản lý Đô thị, Phòng Tài chính – Kế hoạch và UBND các xã, phường; cán bộ thôn/tổ dân phố và các đơn vị xây dựng cửa hàng) về xây dựng các Cửa hàng/Điểm/Trung tâm trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP và các giải pháp xúc tiến thương mại, đẩy mạnh tiêu thụ sản phẩm OCOP và các sản phẩm dự kiến tham gia đánh giá, công nhận sản phẩm OCOP trên địa bàn thị xã Đức Phổ.

6. Công tác tuyên truyền về Mô hình cửa hàng OCOP

Tổ chức tuyên truyền về các Cửa hàng/Điểm/Trung tâm trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP bằng nhiều hình thức đa dạng: tuyên truyền thông qua Đài phát thanh của địa phương, các cuộc họp dân và lồng ghép vào các đợt tuyên truyền thực hiện Chương trình mục tiêu Quốc gia Xây dựng Nông thôn mới trên địa bàn thị xã Đức Phổ.

IV. HIỆU QUẢ MANG LẠI CỦA SÁNG KIẾN

Toàn thị xã hiện đã xây dựng và đưa vào sử dụng 05 Cửa hàng/Điểm/Trung tâm trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP ở các xã, phường: Phổ Châu, Phổ Thạnh, Phổ Nhơn, Phổ Ninh và Nguyễn Nghiêm bước đầu đã đạt nhiều kết quả đáng ghi nhận. Cửa hàng/Điểm/Trung tâm trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP đã tạo sự liên kết giữa các thành phần kinh tế tham gia đầu tư vào hệ thống Cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất, gắn với thực hiện Chương trình OCOP, cơ sở vật chất đã từng bước được đầu tư kiên cố, khang trang, lịch sự, hiện đại; số lượng cũng như chủng loại hàng hóa phục vụ tại các cửa hàng ngày càng phong phú và đa dạng phần nào đáp ứng được nhu cầu của người tiêu dùng trong và ngoài thị xã Đức Phổ và khách du lịch đến với Đức Phổ và biết được những sản phẩm đặc trưng của thị xã. Hoạt động của các cửa hàng đã góp phần giải quyết việc làm cho người lao động trên địa bàn, hỗ trợ tiêu thụ sản phẩm OCOP, tạo động lực cho sản xuất phát triển.

Mặc dù vừa mới hoạt động trong thời gian ngắn, Tuy nhiên các cửa hàng đã trở thành địa chỉ tin cậy cho người tiêu dùng trên địa bàn thị xã và khách đến tham quan, du lịch, các Đoàn công tác đến làm việc tại thị xã, tạo nên mối quan hệ giao thương về kinh tế, hình ảnh của Đức Phổ dần đi vào thực khách. Sản phẩm được bày bán chủ yếu là các sản phẩm nông – lâm nghiệp, thủy hải sản được sản xuất trên địa bàn thị xã Đức Phổ; có nguồn gốc xuất xứ rõ ràng, chất lượng tốt nên người tiêu dùng tin tưởng và ưa chuộng. Do vậy, không chỉ hướng đến mục tiêu trưng bày, quảng bá, giới thiệu sản phẩm, đây còn là kênh tiêu thụ sản phẩm hiệu quả. Chỉ mới hoạt động được hơn 02 năm mà doanh số tiêu thụ cửa hàng OCOP tại phường Nguyễn Nghiêm, Phổ Ninh và Phổ Thạnh đạt doanh số từ 5-10 triệu đồng/tháng, người tiêu dùng nhận biết được các sản phẩm OCOP có nhãn hàng hóa, thông tin sản phẩm rõ ràng, chất lượng sản phẩm được nâng lên.

Bên cạnh việc xây dựng Cửa hàng/Điểm/Trung tâm trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP, tác giả đã chủ động tham mưu UBND thị xã Đức Phổ bố trí kinh phí tổ chức các hoạt động xúc tiến thương mại, giới thiệu sản phẩm, bao gồm: Quảng bá sản phẩm, hàng hóa cửa hàng lên facebook, Fanpage Đặc sản vùng miền và trang tin điện tử tỉnh Quảng Ngãi và đưa thông tin quảng bá sản phẩm OCOP thị xã Đức Phổ phát sóng trên Đài tuyên hình tỉnh Quảng Ngãi. Đưa hàng hóa tại cửa hàng tham gia nhiều Hội chợ, phiên chợ hàng Việt về nông thôn, vùng sâu, vùng xa; tham gia hội nghị kết nối cung cầu trong và ngoài tỉnh tại thành phố Quảng Ngãi.

Bằng việc xây dựng Mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất sản phẩm tham gia thực hiện Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP), có thể nói thị xã Đức Phổ đã thực hiện tốt trong việc triển khai Chương trình mỗi xã một sản phẩm. Sau thành công của 05 cửa hàng thí điểm, thời gian tới, sẽ tiếp tục triển khai các Cửa hàng/Điểm bán/Trung tâm OCOP ở các địa phương khác trên địa bàn thị xã Đức Phổ. Đây là bước đệm để thời gian tới, Đức Phổ triển khai thành công Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP).

Một số hình ảnh về mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất sản phẩm tham gia thực hiện Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP).

HỢP TÁC XÃ DU LỊCH CỘNG ĐỒNG LÀNG GÒ CỎ

QUẦY TRƯNG BÀY, GIỚI THIỆU VÀ BÁN SẢN PHẨM OCOP

Địa chỉ: TDP Long Thạnh 2, phường Phố Thạnh, thị xã Đức Phổ, tỉnh Quảng Ngãi
Điện thoại: 0963.883.663

Hợp tác xã Nông nghiệp Phố Châu

ĐIỂM TRƯNG BÀY, GIỚI THIỆU VÀ BÁN SẢN PHẨM OCOP

Địa chỉ: xã Phố Châu, thị xã Đức Phổ

HTX Sản xuất và kinh doanh hàng Nông sản Bốn Vân

ĐIỂM TRƯNG BÀY, GIỚI THIỆU VÀ BÁN SẢN PHẨM OCOP

Địa chỉ: Số 100, Nguyễn Du, phường Nguyễn Nghiêm, thị xã Đức Phổ

Hợp tác xã Dịch vụ Nông nghiệp Phố Nhơn

ĐIỂM TRƯNG BÀY, GIỚI THIỆU VÀ BÁN SẢN PHẨM OCOP

Địa chỉ: Xã Phố Nhơn, thị xã Đức Phổ, tỉnh Quảng Ngãi

V. KHẢ NĂNG ỨNG DỤNG VÀ PHÁT TRIỂN

- Hơn 02 năm triển khai và đưa vào hoạt động thực tiễn, mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất sản phẩm tham gia thực hiện Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP) đã hoạt động bước đầu phát huy hiệu quả, là tiền đề để nhân rộng trong thời gian tới.

- Hướng phát triển: Tham mưu UBND thị xã Đức Phổ ban hành Kế hoạch phát triển Trung tâm, cửa hàng, điểm trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP trên địa bàn thị xã Đức Phổ từ năm 2024 và những năm tiếp theo, tham mưu Quy định về quản lý Trung tâm, cửa hàng, điểm trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP trên địa bàn thị xã Đức Phổ; trong đó tập trung một số nội dung cụ thể sau:

(1) Tiếp tục nhân rộng Mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất sản phẩm tham gia thực hiện Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP) cùng với việc xây dựng bộ nhận diện thương hiệu OCOP Đức Phổ. Xây dựng ít nhất 01 cửa hàng/điểm bán hàng/01 xã, phường để trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP của địa phương.

(2) Tổ chức các gian hàng để giới thiệu, bán sản phẩm OCOP tại các khu vực thu hút khách du lịch như: Hợp tác xã Du lịch cộng đồng Làng Gò Cỏ, tại các cây xăng ở đầu tuyến đường Quốc lộ 1 đoạn qua xã Phổ Châu và đoạn qua xã Phổ Thuận, Trạm dừng nghỉ tại cây xăng Quê Hương – phường Phổ Ninh, thị xã Đức Phổ và các cơ quan, đơn vị tổ chức các cuộc họp, Hội nghị, Hội thảo sử dụng sản phẩm OCOP để trưng bày, giới thiệu sản phẩm OCOP thị xã Đức Phổ.

(3) Khuyến khích các hộ kinh doanh trên thị trường nông thôn cải tạo, chuyển đổi các cửa hàng kinh doanh theo kiểu truyền thống, cửa hàng tiện lợi... phát triển thành Doanh nghiệp/Hợp tác xã từng bước ứng dụng mô hình chuỗi phân phối bán lẻ, bán hàng qua trang thương mại điện tử.

(4) Xây dựng thí điểm và phát triển các cửa hàng kinh doanh lương thực thực phẩm an toàn, thực phẩm sạch được cơ quan nhà nước kiểm định và chứng nhận tại trung tâm phường Nguyễn Nghiêm và phường Phổ Thạnh và các khu vực đông dân cư. Mỗi chợ trung tâm có ít nhất một cửa hàng trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP và các sản phẩm dự kiến tham gia chương trình sản phẩm OCOP.

VI. Ý NGHĨA CỦA SÁNG KIẾN

Chương trình "Mỗi xã một sản phẩm" được triển khai với kỳ vọng hình thành, phát triển sản xuất các sản phẩm, hàng hóa, dịch vụ truyền thống, có lợi thế theo chuỗi giá trị khép kín, gắn với định hướng thị trường, từ đó nâng cao hiệu quả sản xuất, giá trị gia tăng, góp phần nâng cao thu nhập cho người dân, cộng đồng, đặc biệt nâng cao thu nhập cho cư dân nông thôn, đảm bảo thực hiện thành công chương trình Mục tiêu quốc gia xây dựng Nông thôn mới. Để đạt được mục tiêu đó, việc liên kết sản xuất và tiêu thụ sản phẩm OCOP và những sản phẩm nông – diêm nghiệp, thủy hải sản đặc trưng là một nhiệm vụ vô cùng quan trọng.

Việc xây dựng và triển khai thành công 05 Mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất sản phẩm tham gia thực hiện Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP) là bước đệm để triển khai Chương trình Mỗi xã một sản phẩm (OCOP) một cách toàn diện trong thời gian tới. Vì chỉ khi làm tốt công tác thị trường mới là động lực quan trọng nhất thúc đẩy sản xuất phát triển; hạn chế tình trạng “được mùa mất giá – cung tăng giá giảm” thường xuyên diễn ra trong thời gian qua, đặc biệt đối với các sản phẩm nông nghiệp – diêm nghiệp, thủy hải sản trên địa bàn thị xã Đức Phổ.

PHẦN KẾT LUẬN

I. BÀI HỌC KINH NGHIỆM

- Các Trung tâm/cửa hàng/điểm trưng bày, giới thiệu và kinh doanh sản phẩm OCOP cần gắn với các Doanh nghiệp/Hợp tác xã và kết nối với cơ sở sản xuất để khai thác, sử dụng hiệu quả vì mục tiêu của cộng đồng. Do vậy, muốn xây dựng mô hình thành công, vấn đề quyết định là phải tìm ra Doanh nghiệp/Hợp tác xã đóng vai trò đầu tàu trong việc tổ chức cửa hàng gắn với liên kết giữa sản xuất và tiêu thụ. Cơ quan nhà nước đóng vai trò là cầu nối, trung gian để các cơ sở có sản phẩm đạt chất lượng cung cấp hàng hóa cho các trung tâm/cửa hàng/điểm bán này.

- Cần có chính sách đủ mạnh để thu hút Doanh nghiệp/Hợp tác xã tham gia đầu tư xây dựng và vận hành các điểm, trung tâm trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP.

- Việc phát triển các cửa hàng/điểm/trung tâm trưng bày, giới thiệu và kinh doanh sản phẩm OCOP góp phần tăng cường tuyên truyền, quảng bá Chương trình Mỗi xã một sản phẩm (OCOP) đến mọi tầng lớp Nhân dân trên địa bàn thị xã và đến với du khách trong và ngoài nước.

II. KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

Để nhân rộng và phát huy hiệu quả Mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất sản phẩm tham gia thực hiện Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP), tác giả có một số đề xuất, kiến nghị như sau:

1. Đối với Bộ Công Thương

- Xây dựng và sớm ban hành Bộ Tiêu chuẩn Cửa hàng/điểm/trung tâm giới thiệu sản phẩm OCOP; bộ tiêu chuẩn này có thể áp dụng linh hoạt tùy điều kiện cụ thể của từng địa phương;

- Bố trí hoặc lồng ghép nguồn kinh phí hỗ trợ xây dựng Cửa hàng/điểm/trung tâm bán hàng OCOP trong nguồn kinh phí thực hiện Đề án phát triển thị trường trong nước gắn với Cuộc vận động “Người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam” giai đoạn 2021-2025.

2. Đối với UBND tỉnh

- Xây dựng và ban hành bộ nhận diện thương hiệu OCOP Quảng Ngãi (từ mô hình cửa hàng, túi đựng sản phẩm, logo, tem sản phẩm...);

- Xây dựng chính sách kiểm soát giá bán các sản phẩm OCOP đảm bảo thống nhất về giá bán, đảm bảo quyền lợi cho người tiêu dùng;

- Ban hành cơ chế, chính sách đối với việc đầu tư xây dựng và vận hành cửa hàng/điểm/trung tâm OCOP (Hỗ trợ một lần 50% chi phí xây dựng mới cửa hàng tại nơi tập trung đông dân cư ở mỗi huyện/thị xã trong tỉnh có 01 cửa hàng trung tâm và trung tâm các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, chi phí tính hỗ trợ theo đơn giá xây dựng hiện hành, mức hỗ trợ không quá 150 triệu/cửa

hàng. Hoặc hỗ trợ 50% chi phí thuê cửa hàng mức hỗ trợ tối đa 50 triệu đồng/năm; thời gian không quá 03 năm).

3. Đối với UBND thị xã Đức Phổ

- Hàng năm bố trí kinh phí hỗ trợ mỗi xã/phường ít nhất một Cửa hàng/trung tâm/điểm trưng bày và giới thiệu và kinh doanh sản phẩm OCOP đảm bảo tiêu chuẩn. Mức hỗ trợ: 50 triệu đồng/một Cửa hàng/trung tâm/điểm để làm bảng nhận diện và mua sắm kệ kê xếp sản phẩm;

- Phòng Kinh tế phối hợp với chính quyền địa phương làm việc với các Doanh nghiệp/Hợp tác xã để xây dựng mô hình cửa hàng thương mại dịch vụ có liên kết với sản xuất sản phẩm tham gia thực hiện Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP) nhằm quảng bá, giới thiệu và đưa sản phẩm địa phương đến với người tiêu dùng ngày càng nhiều hơn.

Đức Phổ, ngày 10 tháng 10 năm 2023

CHỦ NHIỆM SÁNG KIẾN

Huỳnh Thị Cẩm Liêm